

หลวงปู่แหวนสุจิณฺโณ

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ เดิมชื่อ ญาณ หรือ ยาน รามศิริ เกิดวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2430 วันจันทร์ ขึ้น 3 ค่ำ ปีกุน ฦ บ้านนาโป่งบั้งก็ว่า บ้านหนองบอน ตำบลหนองโน (ปัจจุบัน เป็น ตำบลนาโป่ง) อำเภอเมือง จังหวัดเลย ท่านเกิดในตระกูลช่างตีเหล็ก เป็นบุตรคนที่ 2 (คนสุดท้าย) ของ นายใส หรือ สาย กับ นางแก้ว รามศิริ มีพี่สาวร่วมท้องเดียวกัน 1 คน เมื่อหลวงปู่อายุประมาณ 5 ขวบ พอจำความได้บั้งว่า ก่อนที่มารดาจะเสียชีวิต ได้เรียก ไปสั่งเสียว่า "ลูกเอ๊ย แม่ยินดีต่อลูก สมบัติใด ๆ ในโลกนี้ จะเป็นก็ล้านก็โกฏก็ตาม แม่ก็ไม่ยินดี และแม่จะยินดีมาก ถ้าลูกจะบวชให้แม่ จนตายในผ้าเหลือง ไม่ต้องสึกออกมามีเมียนะลูกนะ" หลังจากนั้นมารดาได้ถึงแก่กรรมลง ท่านจึง อยู่ในความดูแลของตากับยายขุนแก้ว อนึ่ง ยายของหลวงปู่ได้ฝันว่า เห็นหลานชายไปนั่งไปนอน อยู่ในดงขมิ้นจนเนื้อตัวเหลือง อร่ามน่าชม จึงได้มาร้องขอให้บวชเช่นเดียวกัน ท่านจึงรับปาก แล้ว บวชพร้อมกับหลานยายอีกคน หนึ่ง ซึ่งมีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน และมีศักดิ์เป็นน้ำ ยายได้นำ หลานทั้ง 2 คน ไปถวายตัวต่อ พระอุปฌาย์ที่ วัดโพธิ์ชัย (มหานิกาย) ในหมู่บ้านนาโป่ง เพื่อ

ฝึกหัดขนานนาค ทำการบรรพชาเป็น สามเณรต่อไป ด้วยคำพูดของแม่ในครั้งนั้น เป็นเหมือนพรสวรรค์คอยเตือนสติอยู่ตลอดเวลา มันเป็นคำสั่ง ที่ก้องอยู่ในความทรงจำมีรู้อเลื่อน จนในที่สุดท่านก็ได้บวชตามความประสงค์ของมารดาและใช้ชีวิต อยู่ในผ้าเหลืองจนตลอดอายุขัย

ชีวิตสมณะ การแสวงหาธรรม และปฏิบัติ

หลวงปู่ได้รับการบรรพชาเป็นสามเณร เมื่อปี พ.ศ. 2439 มีอายุได้ 9 ปี ที่วัดโพธิ์ชัย บ้าน นาโปลัง ตำบลนาโปลัง อำเภอเมือง จังหวัดเลย มีพระอาจารย์คำมา เป็นพระอุปัชฌาย์ และ พระ อาจารย์อ้วน เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ชัย เป็นพระพี่เลี้ยง เมื่อบรรพชาเป็นสามเณรแล้ว จึงเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น แหวน อยู่จำพรรษาที่วัดโพธิ์ชัยนั้น เอง พอเข้าพรรษาได้ประมาณ 2 เดือน สามเณรผู้มีศักดิ์เป็นน้าที่บวชพร้อมกันเกิดอาพาธหนัก ถึงแก่กรรมภาพไป ทำให้ท่านสะเทือนใจมาก

เนื่องจาก วัดโพธิ์ชัย ไม่มีการศึกษาเล่าเรียน เพราะขาดครูสอน ท่านจึงอยู่ตามสบาย คือสวดมนต์ไหว้พระบั้ง เล่นบั้งตามประสาเด็ก ต่อมาได้ถูกส่งไปเรียนมูลกัจจายน์ ที่ วัดสร้างก่อ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งในสมัยนั้น จังหวัดอุบลราชธานีมีสำนักเรียนที่มีชื่อเสียง มีครูอาจารย์สอนกันเป็นหลักเป็นฐานหลายแห่งเช่น สำนักเรียนบ้านไผ่ใหญ่ บ้านเค็งใหญ่ บ้านหนองหลัก บ้านสร้างก่อทั่วอีสาน 15 จังหวัด (ในสมัยนั้น) ใครต้องการศึกษาหาความรู้ ต้องมุ่งหน้า ไปเรียนมูลกัจจายน์ ตามสำนักดังกล่าว ผู้เรียนจบหลักสูตรได้ชื่อว่าเป็นปราชญ์ เพราะเป็นหลักสูตร ที่เรียนยาก มีผู้เรียนจบกันน้อยมาก ภายหลัง สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส จึงมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ดังเป็นอยู่ในปัจจุบัน ทำให้การเรียนมูลกัจจายน์ถูกลืมเลือน

ท่านได้ศึกษาเล่าเรียนที่สำนักนี้หลายปี จนอายุครบบวชพระ จึงได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ฝ่ายมหานิกายที่ วัดสร้างก่อนอก อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอุบลราชธานี โดยมี พระอาจารย์แ่วน เป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อประมาณ พ.ศ. 2451 ในระยะที่เรียนหนังสืออยู่นั้น ท่านเกิดความว่าวุ่นใจ เพราะ ท่านอาจารย์อ้วน อาจารย์เอี่ยม ครูผู้สอนหนังสือเกิดอาพาธด้วยโรคนอนไม่หลับ ท่านจึงแนะนำให้ลาสิกขาบทเพื่อโรคอาจจะหายได้ หายแล้วหากยังอาศัยในสมณเพศ เมื่อได้โอกาสก็ให้กลับมาบวชใหม่อีก ท่านอาจารย์ทำตาม ปรากฏ ว่าโรคหายดี แต่ต่อมาพระผู้เป็นอาจารย์สอนหนังสือ คือ อาจารย์ชม อาจารย์ชาติ และท่านอื่น ๆ ลาสิกขาไปมีครอบครัวกันหมดสำนักเรียนจึงต้องหยุดชงักลง

ในที่สุด ท่านจึงเกิดความรู้สึกขึ้นมาว่า บรรดาครูอาจารย์เหล่านั้น ลีอกออกไปล้วนเพราะอำนาจของกามทั้งสิ้น จึงระลึกนึกถึงคำเตือนของแม่และยาย และเกิดความคิดขึ้นมาว่าการออกปฏิบัติ เป็นทางเดียวเท่านั้นที่จะทำให้บวชอยู่ได้ตลอดชีวิตเหมือนกับครูบาอาจารย์ทั้งหลายที่ได้ออกไป ปฏิบัติอยู่กันตามป่าเขาไม่อาศัยอาวรณ์อยู่กับหมู่คณะจึงได้ตัดสินใจไปหาอาจารย์ที่เมือง

สกกลนคร ท่านได้ตั้งสัจจาธิษฐาน ขออุทิศชีวิตพรหมจรรย์แก่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์หลังจากตั้งจิตอธิษฐานแล้ว ท่านมีความรู้สึกปลอดภัย เบิกกายเบาใจ อยู่มา 2 -3 วัน โยมอุปถัมภ์ก็ได้มาบอกว่า พระอาจารย์จวง วัดธาตุเชิง อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดอุบลราชธานี ได้ไปกราบ หลวงปู่มั่น ฟังกลับมา ท่านจึงได้ไปนมัสการพระอาจารย์จวง เพื่อขอทราบที่อยู่ของ หลวงปู่มั่น ด้วยรู้สึกศรัทธาในกิตติศัพท์ความเก่งกล้าสามารถของหลวงปู่มั่นยิ่งนัก จากนั้น ท่านก็ได้ออกธุดงค์มุ่งสู่สำนักของ หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต โดยผ่านม่วงสามสิบ คำเขื่อนแก้ว โขโสธร เลิงนกทา มุกดาหาร คำชะอี นาแก สกกลนคร พรรณานิคม สว่างแดนดิน หนองหาน อุครธานี บ้านผือ ซึ่งนับเป็นการเดินทางไกลและยาวนานเป็นครั้งแรกจนได้เข้าพบ หลวงปู่มั่น ที่ดงมะไฟ บ้านคือ คำแรกที่หลวงปู่มั่นสั่งสอนก็คือ "ต่อไปนี้ให้ภาวนา ความรู้ที่เรียนมา ให้เอาใส่ตู้ไว้ก่อน" ซึ่งทำให้ท่านรู้สึกยินดีมาก เพราะได้บรรลุสิ่งที่ตั้งใจ หลังจากอยู่กับหลวงปู่มั่นได้ 4 วัน พี่เขยและน้ำเขยก็มาตามให้กลับไปเยี่ยมโยมพ่อที่ไม่ได้พบกันมานาน 10 ปี จึงเข้าไปกราบลาหลวงปู่มั่น และได้รับคำเตือนว่า "ไปแล้วให้รีบกลับมา อย่าอยู่นาน ประเดี๋ยวจะเสียท่าเขา ถูกเขามัดไว้แล้วจะคืนไม่หลุด"

ท่านได้กลับไปเยี่ยมบ้านในปี พ.ศ. 2461 เป็นที่นับถือศรัทธาของประชาชนในแถบบ้านเกิดมาก หลังไหลกันมาราบอย่างไม่ขาดสาย จนทำให้พักผ่อนไม่พอและล้มป่วยลงต้องพัก รักษาตัวอยู่หนึ่งเดือนเต็ม ด้วยจิตที่ระลึกถึงคำสั่งของพระอาจารย์ว่า อย่านอนให้รีบกลับมา ภาวนากับคำสั่งเสียของแม่ว่า แม่ยินดีมากถ้าลูกจะบวชให้แม่ แล้วก็ให้ตายกับผ้าเหลือง ทำให้ท่านตัดสินใจรีบเดินทางกลับไปอยู่รับการอบรมภาวนาต่อแล้วจึงได้แยกไปหาที่วิเวกบำเพ็ญสมาธิภาวนาตามความเหมาะสมกับจิตของตน เมื่อถึงวันอุโบสถจึงได้ถือโอกาสเข้า นมัสการถามปัญหาข้อข้องใจในการปฏิบัติจากหลวงปู่มั่นจนเป็นที่เข้าใจแล้ว จึงกลับสู่ที่ปฏิบัติ ของตนดั้งเดิม โดยยึดมั่นในคำเตือนของหลวงปู่มั่นว่า ให้ตั้งใจภาวนา อย่าได้ประมาท ให้มีสติอยู่ทุกเมื่อ จงอย่าเห็นแก่การพักผ่อนหลับนอนให้มาก ในระยะแรกออกปฏิบัติ นั้น ท่านไม่ได้ร่วมทำสังฆกรรมฟังการสวดปาติโมกข์ เพราะ ยังไม่ได้ญัตติเป็นธรรมยุต พระมหานิกายที่ได้รับการอบรมจากท่านหลวงปู่มั่น ครั้งนั้นมีหลาย รูป เมื่ออยู่ไปนาน ๆ ได้เห็นความไม่สะดวกในการประกอบสังฆกรรมดังกล่าว จึงไปกราบขอ อนุญาตให้ญัตติเป็นธรรมยุต ซึ่งบางรูปก็ได้รับอนุญาต บางรูปก็ไม่ได้รับอนุญาต โดยหลวงปู่มั่น ให้เหตุผลว่า "ถ้าพากันมาญัตติเห็นพระธรรมยุตเสียหมดแล้ว ฝ่ายมหานิกายจะไม่มีใครมาแนะ นำในการปฏิบัติ มรรคผลไม่ได้ขึ้นอยู่กับนิกาย แต่ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามธรรม วินัยที่พระพุทธเจ้าได้ทรงแนะนำสั่งสอนไว้แล้ว ละในสิ่งที่ควรเว้น เจริญในสิ่งที่ควรเจริญ นั้นแหละ คือ ทางดำเนินไปสู่มรรคผลนิพพาน ประมาณ พ.ศ. 2464 ท่านได้เดินทางเข้ากรุงเทพฯ เพื่อพำนักและศึกษาธรรม กับ พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจันโท) แห่งวัดบรมนิวาส กรุงเทพฯ ซึ่งหลวงปู่มั่นยกย่อง อยู่เสมอว่าเชี่ยวชาญทั้งทางการเทศน์และการปฏิบัติธรรม หลังจากที่ท่านได้รับฟังธรรมและเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธศาสนาในประเทศอินเดีย พม่า และ

เชียงตุง จากท่านเจ้าคุณพระอุบาลีฯ แล้ว ก็ได้จาริกไปพม่า อินเดีย โดยผ่านทาง แม่ฮ่องสอน
จังหวัดตาก ข้ามแม่น้ำเมย ขึ้นฝั่งพม่าต่อไปยังขลุขลิกมะละแหม่ง ข้ามฟากไปถึงเกาะตะมะ ขึ้น
ไปพักที่คอยศรีกู่ตระ กลับมามะละแหม่ง แล้วโดยสารเรือไปเมืองกัลกัตตา ประเทศ อินเดีย แล้วต่อ
รถไฟไปเมืองพาราณสี เทียนมัสการปูชนียสถานต่าง ๆ แล้วจึงกลับโดยเส้นทางเดิม ถึงฝั่งไทยที่
อำเภอแม่สอด เดินเที่ยวอำเภอสามเงา ปีต่อมา เดือนตุลาคม ท่านได้จาริกธุดงค์ไปเชียงตุง และ
เชียงรุ่ง ในเขตพม่า โดยออก เดินทางไปด่านอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ผ่านหมู่บ้านชาวเขา
พักตามป่าเขา จาริกผ่าน เชียงตุง แล้วต่อไปทางเหนือ อันเป็นถิ่นชาวเขา เช่น จีนฮ่อ ซึ่งอยู่ตามเมือง
แสนทวี ฝี่ผ่า หนองแสด บางเมืองตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง พอฝนตกชุกจวนเข้าพรรษา ก็กลับเข้าเขตไทย
นับได้ว่า ท่านได้ธุดงค์จาริกไปตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศส่วนใหญ่จะพำนักอยู่ใน
เขต จังหวัดอุบลฯ อุตรฯ และตั้งใจจะไปให้ถึงสิบสองปันนาสิบสองจุไท แต่ทหารฝรั่งเศสห้าม
เอาไว้ จึงไปถึง วัดใต้หลวงพระบาง แล้วก็กลับพร้อมกับหลวงปู่ดื้อ อจลธมโม ทางภาคเหนือ
ท่านได้มุ่งเดินทางไป คำไหนนอนนั้น จากอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลยออกไป อำเภอด่านซ้าย ผ่าน
อำเภอน้ำปาด อำเภอนครไทย อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ตัดไปอำเภอ นาน้อย แพร่ หมู่บ้าน
ชาวเข่า อำเภอสูงเม่น อำเภอเด่นชัย ลำปาง แล้วต่อไปยังเชียงใหม่ เทียว ภูมิภาคประเทศโดยรอบเขา
ดอยสุเทพ

ท่านได้รับความเมตตาจาก ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ ด้วยดีตลอดมา ประมาณ
ปี พ.ศ. 2470 ท่านเจ้าคุณเห็นว่า หลวงปู่แหวน เป็นผู้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติมีวิริยะอุตสาหะปรารถนา
ความเพียรสม่ำเสมอไม่ทอดย มีข้อวัตรปฏิบัติดี มีอหยาศัยไมตรีไม่ขึ้นลง คำนึงกันมานาน
เห็นสมควรจะได้ยุติเสีย หลวงปู่แหวนจึงตัดสินใจเป็นพระธรรมยุต ที่พัทลุง วัดเจดีย์หลวง
จังหวัด เชียงใหม่ โดยมีท่านเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจันโท) เป็นพระอุปัชฌาย์ มี
พระ นพิตี เป็นพระกรรมวาจาจารย์ ต่อมา หลวงปู่ดื้อ อจลธมโม ซึ่งเคยเป็นสหธรรมิกร่วมธุดงค์
กัน ก็ได้ยุติเป็นธรรมาศเหมือนกัน ในระหว่างที่จาริกแสวงหาวิเวกอยู่ทางภาคเหนือนั้น ท่านได้
พบกับหลวงปู่ขาว อนาลโย และได้แยกย้ายกันจำพรรษาตามป่าเขา ท่านเคยได้แยกเดินทางท่อง
บวกรักษา จนถึงป่าเมี่ยงขุนบัง พอออกพรรษา หลวงปู่มั่น พระอาจารย์พร สุมโน ได้มาสมทบที่ป่า
เมี่ยงขุนบัง ขณะนั้น พระอาจารย์เทศก์ เทศร์สี พระอาจารย์อ่อน ญาณสิริ มาร่วมสมทบอีก เมื่อ
ทุกท่านได้รับโอวาทจาก หลวงปู่มั่นแล้ว ต่างก็แยกย้ายกันไป หลวงปู่แหวนพร้อมหลวงปู่ขาว
พระอาจารย์พร ไปที่คองน มะโน หรือ คอยน้ำม้ว ส่วนหลวงปู่มั่นอยู่ที่กุฏิชั่วคราวที่ชาวบ้านสร้าง
ถวายเป็นที่ป่าเมี่ยงขุนบังนั่นเอง ภายหลังหลวงปู่มั่น เดินทางกลับอีสานแล้ว หลวงปู่แหวนยังคงจาริก
แสวงหาวิเวกบำเพ็ญ ธรรมอยู่ป่าเมี่ยงแม่สาย หลวงปู่เล่าว่า อากาศทางภาคเหนือถูกแก๊ซพิษซัด ฉันท
อาหารได้มาก ไม่มีอาการอึดอัด ง่วงซึม เวลาภาวนาจิตก็รวมลงสู่ฐานสมาธิได้เร็ว นับว่า
เป็นสัปปายะ

ประมาณปี พ.ศ. 2474 ขณะที่หลวงปู่แหวนปฏิบัติธรรมอยู่ที่เชียงใหม่ ได้ทราบข่าวว่า ท่านเจ้าคุณพระอุบาลี ฯ ประสบอุบัติเหตุขณะขึ้นธรรมาสน์เพื่อแสดงธรรมถึงขาหักจึงเดินทางจาก เชียงใหม่มากรุงเทพฯ ฯ และแวะกราบเรียนให้หลวงปู่มั่นทราบที่อุตรดิตถ์ แล้วเดินทางโดยรถไฟ ถึงโกรกพระ นครสวรรค์ ลงเดินเลียบแม่น้ำเจ้าพระยามาถึงวัดคู้้งสำเภา พักค้างคืนหนึ่ง แล้วลง เรือล่องมาถึงกรุงเทพฯ ฯ เฝ้าพยาบาลท่านเจ้าคุณอุบาลี ฯ นานหนึ่งเดือน จึงกราบลาไปจำพรรษา ที่ เชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2498 ท่านจำพรรษาที่ วัดบ้านปาง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เกิดอาพาธ แผล ที่ขาอักเสบทรมาณมาก ท่านจำพรรษาอยู่รูปเดียว ชาวบ้านไม่เอาใจใส่ได้ ท่านพระอาจารย์หนู สุจิตฺโต วัดคอดอยแม่ปิ้ง อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ พาหมอมาจี้ มาทำการผ่าตัดโดยไม่ต้องฉีดยา ใช้มีดผ่าตัดเพียงเล่มเดียว ท่านมีความอดทนให้กระทำจนสำเร็จและหายได้ในที่สุด อีกหลายปี ต่อมา พระอาจารย์หนูเห็นว่า หลวงปู่แก่มากแล้ว ไม่มีผู้อุปถุฎาก จึงได้ชักชวน ญาติโยมไปนิมนต์ ให้ ท่านมาจำพรรษาที่ วัดคอดอยแม่ปิ้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 ในฐานะพระผู้เฒ่าทำหน้าที่ ปฏิบัติธรรม อย่างเดียวไม่ต้องเกี่ยวข้องกับภาระหน้าที่อื่นใด และท่านก็ได้ตั้งสัจจะว่า จะไม่รับนิมนต์ ไม่ขึ้นรถ ไม่ลงเรือ แม้ที่สุดจะเกิดอาพาธหนักเพียงใด ก็จะไม่ยอมเข้าอนโรงพยาบาล ถึงธาตุขันธ์ จะทรง อยู่ต่อไปไม่ได้ ก็จะให้สิ้น ไปในป่าอันเป็นที่อยู่ แล้วท่านก็ได้ปฏิบัติตามที่ตั้งใจไว้ได้

นับตั้งแต่ท่านขึ้นไปภาคเหนือแล้ว ท่านก็ไม่เคยไปจำพรรษาที่ภาคอื่นอีกเลย ท่านเคยอยู่ บนคอดอยสูงกับชาวเขาเกือบทุกเผ่า อยู่ในป่าเขาภาคเหนือตอนบน เช่น เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ส่วนภาคเหนือตอนล่าง เช่น แพร่ น่าน ตาก กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ สุโขทัย พิษณุโลก ท่าน เคยจาริกไปครั้งคราว จึงนับได้ว่าวัดคอดอยแม่ปิ้ง เป็นสถานที่ซึ่ง หลวงปู่อยู่จำพรรษา มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 จวบจนมรณภาพ หลวงปู่แหวน มีโรคประจำตัวคือ เป็นแผลเรื้อรังที่ก้นกบ ยาวประมาณ 1 ซม. มีอาการคัน ถ้าอักเสบก็จะเจ็บปวดมาก และอีกโรคหนึ่งคือ เป็นต่อกระเจก นัยน์ตาข้างซ้าย เป็นต่อหินนัยน์ตาข้าง ขวา หมอได้เข้าไปรักษาเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2518 ซึ่ง รักษาแล้วสุขภาพก็แข็งแรงตามวัย แต่ ต่อมาปี 2519 ร่างกายเริ่มชুবผอม อ่อนเพลีย รับประทานอาหาร ได้น้อย ขาทั้ง 2 เป็นตะคริวบ่อย ต่อมา 2520 สุขภาพทรุด ก่อนข้างชুবเหนื่อยอ่อน เวียนศีรษะถึงกับเซ ล้มลง และประสบอุบัติเหตุขณะครอง ผ้าจีวรในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2522 ซึ่งเป็นวันที่ทางวัดจัดงานผูกพัทธสีมา ส่งผลให้เจ็บบั้นเอวและ กระดูกสันหลัง ลุกไม่ได้ ต้องนอนอยู่กับที่ รักษาอยู่เดือน หนึ่ง ก็หายเป็นปกติ แต่เนื่องจากหลวงปู่อายุ มากแล้ว จึงมีอาการอาพาธมาโดยตลอด คณะแพทย์ก็ คอยให้การรักษาดูแลดีเช่นกัน จนกระทั่งใน วัน อังคารที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2528 เวลา 21.53 น. การหายใจครั้งสุดท้ายก็มาถึง หลวงปู่ท่านได้ละร่าง อันเป็นขันธวิบากไปด้วยอาการสงบ สิริรวม อายุได้ 98 ปี

ธรรมโอวาท

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ ได้แสดงธรรมโอวาทหลายเรื่อง เช่นเรื่อง ของเก่าปกปิดความจริง ที่ท่านได้กล่าวไว้ว่า การพิจารณาต้องน้อมเข้ามาสู่ภายใน พิจารณาให้รู้แจ้งเห็นจริง เมื่อรู้แจ้งเห็นจริงแล้ว มัน ก็วางเอง คุบาญาปุ้มัน ท่านว่า เหตุก็ของเก่านี้แหละ แต่ไม่รู้ว่าเป็นของเก่า ของเก่านี้แหละมันบังของจริงอยู่ มันจึงไม่รู้ ถ้ารู้ว่าเป็นของเก่า มันก็ไม่ต้องไปคุย มีแต่ของเก่าทั้งนั้น ตา หู จมูก ลิ้น กาย ก็ของเก่า เวลาปฏิบัติภาวนา ก็พิจารณาอันนี้แหละ ให้มันรู้แจ้งเห็นจริง ให้มันรู้แจ้งออกมาจาก ภายใน มันจึงไปนิพพานได้ นิพพานมันหมักอยู่ในของสกปรกนี้ มันจึงไม่เห็น พลิกของสกปรกออก คุให้เห็นแจ้ง นักปราชญ์ท่านไม่ละความเพียร เอาอยู่อย่างนั้นแหละ เอาจนรู้จริงรู้แจ้ง ที่นี้มันไม่มาเล่น กับก้อนสกปรกนี้อีก พิจารณาไป พิจารณาเอาให้นิพพานใสอยู่ในภายในนี้ ให้มันอ้อ นี้เอง ถ้ามันไม่ อ้อหนา เอาให้มันถึงอ้อ จึงใช้ได้ ครั้นถึงอ้อแล้วสติก็ดี ถ้ามันยังไม่ถึงแล้ว เต็มที่สังขารตัวนี้ พิจารณาให้มันรู้แจ้งเห็นจริงใน ของสกปรกเหล่านี้แหละ ครั้นรู้แจ้งเข้า รู้แจ้งเข้า มันก็เป็นผู้รู้พระนิพพานเท่านั้น จำหลักให้แม่น ๆ มันไม่ไปที่ไหนหละ พระนิพพาน ครั้นเห็นนิพพานได้แล้ว มันจึงเบื่อโลก เวลาทำก็เอาอยู่นี้แหละ ใครจะว่าไปที่ไหนก็ตามเขา ละอันนี้แหละทำความเบื่อหน่ายกับอันนี้แหละ ทั้งก่อนนี้แหละ นักปฏิบัติต้องพิจารณาอยู่นี้แหละ ซึ่เข้าไปที่म्म ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ ให้พิจารณา กาย พิจารณาใจ ให้เห็นให้เกิดความเบื่อหน่าย การต่อสู้กามกิเลส เป็นสงครามอันยิ่งใหญ่ กามกิเลสนี้ร้ายนัก มันมาทุกทิศทุกทาง หาก พิจารณาให้รู้แจ้งเห็นจริง ก็ถอนได้ กามกิเลสนี้แหละ เป็นบ่อเกิดแห่งการฆ่ากันตาย ชิงดีชิงเด่น กิเลสตัวเดียว ทำให้มีการต่อสู้ แย่งชิงกัน ทั้งความรักความชัง จะเกิดขึ้นในจิตใจก็เพราะกาม นักปฏิบัติต้องเอาให้หนักกว่าธรรมดา ทำใจของตนให้แน่นแน มันจะไปสงสัยที่ไหน ก็ของเก่า ปรุงแต่งขึ้นเป็นความพอใจไม่พอใจ มันเกิดมันดับอยู่นี้ ไม่รู้เท่าทันมัน ถ้ารู้เท่าทันมันก็ดับไป ถ้าจ้มันอยู่อย่างนี้ มันก็ค่อยลดกำลังไป ตัดอคติ อนาคตลงให้หมด จิตตั้งอยู่ในปัจจุบัน รู้ในปัจจุบัน ละในปัจจุบัน ทำในปัจจุบัน แจ้งอยู่ในปัจจุบัน

ปัจฉิมบท

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ เป็นพระมหาเถระ ซึ่งได้ดำเนินชีวิตของท่านอยู่ในเพศของบรรพชิต มาตั้งแต่อายุเยาว์วัย เป็นพระนักศึกษานักปฏิบัติธรรมมาโดยตลอด เป็นผู้บริบูรณ์ด้วยศีลา จารวัตร ทั้งที่เมื่อยังเป็นพระสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย และเป็นฝ่ายธรรมยุตแล้ว ดังที่ หลวงปู่มั่น เคยแสดงเหตุผลว่า มรรคผลไม่ได้ขึ้นอยู่กับนิกาย หลวงปู่แหวน เป็นผู้เปี่ยมด้วยเมตตาบารมีธรรม เป็นปุชนิยมบุคคล ชาวพุทธให้ความเคารพสักการะอย่างมาก เมตตาบารมีธรรมของท่าน ยังผลให้กุลบุตรกุลธิดาใฝ่ใจในการปฏิบัติ ธรรม สืบสร้างความมั่นคงให้แก่พระศาสนา ทำให้เกิดมีการก่อสร้างสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ เช่น โรงพยาบาล วัด อาคาร ท่านได้อำนวยคุณประโยชน์ต่าง ๆ แก่สังคมสืบมาจนถึงปัจจุบัน ชีวิตร่างกายของท่านได้ดับสลายไป แต่คุณงามความดีของท่านยัง

ตรึงแน่นอยู่ในจิตสำนึกของ พุทธศาสนิกชนอย่างไม่มีวันเสื่อมคลาย เพราะท่านเป็นพระผู้ประพฤติ
ดีปฏิบัติชอบในฐานะ พุทธชินราช เป็นนีนานบุญของผู้ต้องการบุญในโลกนี้

ที่มาของข้อมูล

“ครูบาศรีวิชัย.” 2549. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ: 26 ตุลาคม. จาก

<http://lambuddhism.com/iroiro/04.html>